МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 14

Матеріали
Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку економіки України в умовах європейської інтеграції”
м. Київ, МАУП, 28 травня 2015 р.

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

ББК 63.3(4УКР)я43
С76

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 15.04.15)

Редакційна колегія:
А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
К. В. Муравйов, канд. юрид. наук, доц.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Л. В. Романова, д-р екон. наук, проф.;
В. Є. Сафонова, д-р екон. наук;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соц. наук, проф.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП "Видавничий дім "Персонал", 2008 —

С76 Вип. 14: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. "Проблеми та перспективи соціально-економічного розвитку економіки України в умовах європейської інтеграції", 28 травня 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2015. — 258 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичної конференції, присвяченої проблемам і перспективам соціально-економічного розвитку України в умовах європейської інтеграції.

Для науковців і громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2015
© ДП "Видавничий дім "Персонал", 2015

Шклярук С. Г.
Основні проблеми валютного ринку України і заходи щодо їх вирішення *133*

Ковальчук С. П.
Досвід Вінницької області у реалізації організаційних заходів щодо сприяння залученню інвестицій у регіон *137*

Марченко С. М.
Тенденції розвитку сучасного екологічного маркетингу *140*

Корінчевська І. А.
Перспективи розвитку системи охорони здоров'я України в умовах європейської інтеграції *144*

Бігдаш В. Д.
Стан та напрями розвитку страхового ринку України в процесі реформування економіки країни *147*

Михайленко О. В.
Проблеми та шляхи удосконалення методики й організації обліку основних засобів на підприємстві *150*

Міхатуліна О. М.
Господарсько-правова відповідальність та порядок її застосування в разі порушення господарського законодавства *154*

Пророченко Є. В.
Проблеми конкурентоспроможності вітчизняних підприємств у контексті зони вільної торгівлі між Україною та ЄС *163*

Топалова І. А.
Використання зарубіжного досвіду управління якістю продукції для підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств *166*

Бурсов Р. В.
Система інформаційно-аналітичного забезпечення технологічного оновлення промислових підприємств на основі принципів податкового стимулювання *170*

Гаращук Є. В.
Феномен протестної комунікації в умовах глобалізації інформаційного простору *175*

Варениченко І. В.
Наукові підходи до формування стратегії економічної стабілізації підприємств обробної промисловості України *179*

Казак О. О.
Інвестиційний менеджмент в системі управління машинобудівним підприємством *184*

Квашук Д. М.
Інформаційно-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємництва *187*

Колесник В. М., Колесник Н. В.
Підходи до класифікації витрат для потреб управління *191*

І. А. ТОПАЛОВА
докт. філос. в гал. екон., проф. МКА, Одеський Інститут МАУП

ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ВІТЧИЗНЯННИХ ПІДПРИЄМСТВ

В сучасних умовах господарювання і загострення конкуренції, основою стійкого положення на ринку є своєчасна пропозиція продукції, що відповідає високому конкурентоспроможному рівню якості. При цьому конкурентоспроможність підприємства залежить, в першу чергу, від якості продукції, тобто від того, в якій мірі продукція задовольняє запити споживача.

Саме це призводять до стійкого зростання ролі системи якості як універсального інструменту підвищення конкурентоспроможності підприємства, що в свою чергу, дозволяє досягти мети зниження собівартості продукції, при абсолютному задоволенні вимог споживача, тобто досягти такого рівня якості і собівартості, який робить продукцію конкурентоздатною в ринкових умовах.

Важливою основою формування систем якості на українських підприємствах є дослідження і використання зарубіжного досвіду у цій сфері.

Теоретичні основи розвитку систем якості висвітленні в наукових працях вітчизняних та зарубіжних вчених: В. І. Галєєва, В. А. Лапідуса, П. А. Орлова, В. Л. Диканя, А. В. Гличева, Г. Г. Азгольдова, С. Д. Ільєнкової, А. Е. Воронкової, В. Г. Шинкаренка, В. В. Окрепилова, С. К. Фомічева, Р. А. Фатхутдінова і інших авторів.

Вдосконалення систем управління якістю є проблемою, для вирішення якої потрібен комплексний підхід, що охоплює не тільки процес виробництва продукції, але і її реалізацію, і обслуговування після продажу.

Метою статті є ознайомлення з зарубіжним досвідом управління якістю, з метою підвищення конкурентоспроможності сучасних підприємств в галузі управління якістю.

Європейські держави запропонували концепцію менеджменту якості, яка знайшла своє відображення в міжнародних стандартах ІСО серії 9000. В даний час стандарти ІСО 9000 визнані всіма країнами світу [1, 2].

Стандарт QS 9000 по суті розвиває основну ідею стандартів ІСО серії 9000 — побудувати нові відносини з постачальниками, але не на базі багатократних перевірок продукції (приймальний і вхідний контроль, сертифікація), що дорого, деколи неефективно, уповільнює процес поставок, вимагає

спеціальних оснащень, приміщень, а на основі перевірок процесів виробництва і систем якості, які повинні, за задумом його творців, запобігати випуску невідповідної продукції.

При формуванні систем якості виявилися три різних підходи (рис. 1).

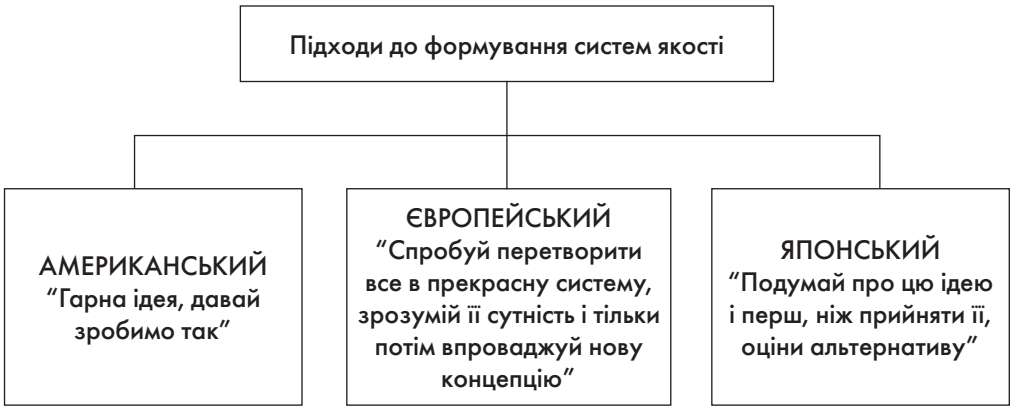

Рис. 1. **Сучасні підходи до рішення проблем систем якості**

На Японських підприємствах управління якістю, здійснюване протягом тривалого часу в загальнонаціональному масштабі, стало національною ідеєю [3]. Щоб зрозуміти причини високої ефективності японської системи управління якістю, слід розглянути два важливі чинники:

Комплексний підхід. Високий рівень державного регулювання якості, у тому числі розвинуте технічне законодавство (30 законів по безпеці, якості, захисту прав споживача), жорстка система сертифікації, контроль якості експортної продукції, висока ефективність корегуючих заходів.

Широка суспільна підтримка ідей управління якістю продукції. В країні діють численні суспільні інститути, які сприяють розповсюдженню і розвитку принципів управління якістю продукції (Японська організація по стандартизації і Японський союз науково-технічних працівників).

На даний час в Японії зареєстровано 300 тис. кружків якості. Економічний ефект від діяльності кружків якості оцінюється в 15–20 млрд. дол. в рік [4]. Круг вирішуваних ними проблем в даний час розширився:

- створення на робочому місці сприятливої атмосфери;
- підвищення продуктивності праці;
- питання енергозбереження і екології;
- підвищення зацікавленості кожного працівника в праці.

На сучасному етапі сертифікація продукції і систем якості є одним із способів зміцнення конкурентоспроможності підприємства і посилення його позицій в конкурентній боротьбі.

У Франції можна виділити три складові процесу робіт по обов'язковій і добровільній сертифікації (рис. 2).

Рис. 2. **Сучасні етапи сертифікації продукції і систем якості Франції**

Ситуація щодо контролю за якістю в Північній Америці є дещо відмінною.

Процес сертифікації прийнятий більшістю визнаних організацій по сертифікації в США включає: подачу заявки; відбір зразків; випробування на відповідність встановленому переліку стандартів; складання звіту про результати випробувань; видача сертифікату, маркування виробів або публікацію списку виробів, які отримали схвалення; нагляд за якістю виробів при поставці і за подальшим дотриманням вимог до умов виготовлення.

Японська практика і правила проведення сертифікації передбачає жорсткий контроль за підприємствами, що отримали право маркування своєї продукції знаками відповідності [5]. Нагляд і інспекція проводить міністерство, у віданні якого знаходиться даний вид продукції. Нагляд включає:

- вивчення річних звітів про стан технічних умов виробництва;
- аналіз системи управління виробництвом і якістю продукції;
- випробування продукції;
- контроль нотифікації, тобто контроль підприємства, включеного в опублікований список об'єктів, що підлягають перевірці.

Крім того, в Японії створена система моніторингу за застосуванням стандартів на споживацькі товари. Нагляд включає також перевірку зразків сертифікованої продукції, які інспектори в звичайному порядку придбають на підприємствах роздрібної торгівлі.

Таким чином, якість, стандартизація і сертифікація готової продукції і систем якості має великий вплив на діяльність будь-якого підприємства, і грають значну роль в забезпеченні рівня його конкурентоспроможності. Від наявності сертифіката на готову продукцію залежить ступінь довіри покупця виробам фірми, ціновий рівень, імідж підприємства. Але висока якість готової продукції обумовлена в першу чергу наявністю у підприємства системи якості сертифікованої на відповідність світовим стандартам, оскільки саме в процесі виробництва продукції, охопленому системою якості, задається майбутній рівень конкурентоспроможності продукції. Також необхідно відзначити, що всі перераховані чинники мають безпосередній вплив на ступінь конкурентоспроможності підприємства, що підвищує їх значущість для життєдіяльності підприємства.

Література

1. ДСТУ ІСО 9001–2001. Системи управління якістю. Вимоги. — На зміну ДСТУ ІСО 9001–95, 9002–95. — К.: Держстандарт України, 2001. — 24 с.
2. ДСТУ ІСО 9004–2001. Системи управління якістю. Настанови щодо поліпшення діяльності. — На зміну ДСТУ ІСО 9004–1–95. — К.: Держстандарт України, 2001. — 44 с.
3. Орлов П. А. Менеджмент качества и сертификация продукции: учебное пособие / П. А. Орлов. — Х.: Издательский Дом "ИНЖЭК", 2011. — 304 с.
4. Фомичев С. К. Основы управления качеством: учеб. пособ. / С. К. Фомичев, А. А. Старостина, Н. И. Скрябина. — К.: МАУП, 2010. — 196 с.
5. Шинкаренко В. Г. Управление конкурентоспособностью предприятия / В. Г. Шинкаренко, А. С. Бондаренко. — Харьков: изд-во ХНАДУ, 2011. — 186 с.